

Sygn. akt I Ns 77/15

POSTANOWIENIE

Dnia 19 kwietnia 2016 roku

Sąd Rejonowy w Suchej Beskidzkiej I Wydział Cywilny w składzie następującym:

Przewodniczący: SSR Kazimierz Firlej

Protokolant: sekr. sądowy Katarzyna Boczek

po rozpoznaniu w dniu 19 kwietnia 2016 roku w Suchej Beskidzkiej na rozprawie

sprawy z wniosku W. P.

z udziałem J. R. (1), Z. B., J. I., G. C., Z. C., E. R. i K. Z.

o stwierdzenie nabycia spadków po J. R. (2), S. R. i W. R.

postanawia:

1. stwierdzić, że spadek po J. R. (2), córce F. i W., zmarłej w dniu 6 maja 1986 roku w S., ostatnio zamieszkałej w S., na podstawie ustawy nabyli: mąż S. R., syn J. i A. – w 5/20 częściach oraz dzieci: J. I., W. P., J. R. (1), W. R. i G. B., dzieci S. i J. – po 3/20 części;
2. stwierdzić, że wchodzące w skład spadku po J. R. (2), córce F. i W. gospodarstwo rolne na podstawie ustawy nabyli: mąż S. R., syn J. i A. oraz dzieci: W. P., J. R. (1) i W. R., dzieci S. i J. – po 1/4 części;
3. stwierdzić, że spadek po S. R., synu J. i A., zmarłym w dniu 6 sierpnia 1990 roku w S., gdzie ostatnio zamieszkiwał, na podstawie ustawy nabyły dzieci: J. I., W. P., J. R. (1), W. R. i G. B., dzieci S. i J. – po 1/5 części;
4. stwierdzić, że wchodzące w skład spadku po S. R., synu J. i A. gospodarstwo rolne na podstawie ustawy nabyły dzieci: W. P., J. R. (1) i W. R., dzieci S. i J. – po 1/3 części;
5. stwierdzić, że spadek po W. R., synu S. i J., zmarłym w dniu 28 września 2015 roku w S., gdzie ostatnio zamieszkiwał, na podstawie ustawy nabyli: żona E. R., córka S. i M. i córka K. Z., córka W. i E. – po 1/2 części.

Sygn. akt I Ns 77/15

UZASADNIENIE

postanowienia z dnia 19 kwietnia 2016 r., sygn. akt I Ns 77/15

W ostatecznie sprecyzowanym wniosku z dnia 28 kwietnia 2013 r. (k. 3, k. 33, k. 115) wnioskodawczyni W. P. wniosła o:

1. stwierdzenie nabycia spadku po J. R. (2), c. F. i W., zmarłej w dniu 6 maja 1986 r. w S., a ostatnio zamieszkałej w Ż. na podstawie ustawy na rzecz męża spadkodawczyni: S. R. w 5/20 częściach oraz dzieci: J. I., W. P., G. B., J. R. (1) i W. R. po 3/20 każde z nich;

2. stwierdzenie, że spadek po J. R. (2) odnośnie dziedziczenia gospodarstwa rolnego nabyli: mąż S. R. oraz dzieci W. P., J. R. (1) i W. R. po 1/4 każdy z nich;
3. stwierdzenie, że spadek po zmarłym S. R., zmarłym w dniu 6 sierpnia 1990 r. w S. i tam ostatnio zamieszkałym na podstawie ustawy nabyły dzieci: J. I., W. P., G. B., J. R. (1) i W. R., po 1/5 każdy z nich;
4. stwierdzenie, że spadek po S. R. odnośnie dziedziczenia gospodarstwa rolnego nabyły dzieci: W. P., J. R. (1) i W. R. po 1.3 każde z nich;
5. stwierdzenie, że spadek po zmarłym W. R., s. S. i J., zmarłym w dniu 28 września 2015 r. w S. i tu ostatnio zamieszkałym na podstawie ustawy nabyły: żona E. R. i córka K. Z., po 1/2 części każda z nich;

Wnioskodawczyni wniosła również o zgodny dział spadku w sposób przez siebie szczegółowo wskazany we wniosku.

W uzasadnieniu (k. 4-5), wnioskodawczyni podała, iż spadkodawczyni J. R. (2) nie sporządziła testamentu, a jej spadkobiercami ustawowymi są mąż: S. R. oraz dzieci: wnioskodawczyni, J. I., G. B. (zmarła w dniu 15.02.2012 r.), J. R. (1) i W. R.. Innych dzieci pozamażeńskich i przysposobionych spadkodawczyni nie posiadała. W skład spadku po zmarłej wchodzi udział w gospodarstwie rolnym. Dalej, wnioskodawczyni wskazała, iż spadkodawca S. R. również nie pozostawił testamentu, a jego spadkobiercami ustawowymi są dzieci: wnioskodawczyni, J. I., G. B. (zmarła w dniu 15.02.2012 r.), J. R. (1) i W. R.. Spadkodawca nie posiadał innych dzieci pozamażeńskich ani przysposobionych. Z kolei, po zmarłej jako wdowa G. B., pozostały dzieci: G. C., Z. C. i Z. B.. W skład spadku po S. R. wchodzi udział w gospodarstwie rolnym.

W odpowiedzi na wniosek z dnia 14 listopada 2013 r. (k. 37) uczestnicy G. C., Z. C. oraz Z. B. wnieśli o stwierdzenie nabycia spadku po J. R. (2) oraz S. R. na zasadach ogólnych, tj. z pominięciem ograniczeń wynikających z przepisów o dziedziczeniu gospodarstw rolnych, wskazując, iż w skład spadku nie wchodzi gospodarstwo rolne, a jedynie w przeważającej części działki o charakterze leśnym lub łąkowym. Jednocześnie, uczestnicy ci wskazali, iż uczestnicy, którym zgodnie z wnioskiem miałyby przypaść gospodarstwo rolne nie posiadali własnych gospodarstw rolnych, a na ok. 3 lata przed śmiercią spadkodawczyni całkowicie zaniechali prowadzenia gospodarstwa rolnego oraz pracowali zawodowo w pełnym wymiarze czasu pracy.

Postanowieniem z dnia 31 października 2013 r., sygn. akt VI Ns 642/13 (k. 34), Sąd wezwał do udziału w sprawie w charakterze uczestników: Z. I., M. I. i M. G.. Z kolei, postanowieniem z dnia 23 lutego 2016 r., sygn. akt I Ns 77/15 (k. 124), wezwano do udziału w sprawie w charakterze uczestników E. R. i K. Z..

Uczestniczka J. I. w piśmie z dnia 30 września 2013 r. oświadczyła, iż zgadza się z wnioskiem (k. 32). Uczestnicy: J. R. (1), M. I., Z. I., M. G., W. R., następnie jego następcy prawni- E. R. i K. Z., nie sprzeciwili się wnioskowi.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Spadkodawczyni J. R. (2) była właścicielką gospodarstwa rolnego położonego w Ż. o pow. 1,5587 ha, które nabyła na podstawie postanowienia Sądu Rejonowego w Suchej Beskidzkiej z dnia 16 maja 1980 r., sygn. akt I Ns 17/80, o stwierdzeniu nabycia spadku po A. D., sprostowanym następnie postanowieniem z dnia 13 czerwca 2014 r., sygn. akt I Ns 17/80. Z kolei, wskazany poprzednik prawny wnioskodawczyni- A. D. nabył wskazane gospodarstwo rolne w drodze uwłaszczenia, co zostało stwierdzone aktem własności ziemi z dnia 13 kwietnia 1973 r. Z kolei, gospodarstwo rolne położone w S. o pow. 1,4013 ha spadkodawczyni J. R. (2) nabyła w drodze uwłaszczenia, co zostało stwierdzone aktem własności ziemi z dnia 10 stycznia 1976 r.

Dowód: postanowienie z dnia 16.05.1980 r. (k. 62 akt I Ns 17/80, k. 18 akt głównych), postanowienie z dnia 13.06.2014 r. (k. 73 akt I Ns 17/80), duplikat AWZ nr (...) z dnia 13.04.1973 (k. 18), duplikat AWZ nr (...) z dnia 01.10.1976 r. (k. 18), dokumentacja do celów prawnych dla działek jedn. rej. nr G.(...) (k. 18), dokumentacja do celów

prawnych dla działek jedn. rej. nr G.(...) (k. 18), postanowienie Wójta Gminy Z. z dnia 30.07.2014 r. (k. 104), wypis z rejestru gruntów dla jedn. rej. G.(...) (k. 107-109), wypis z rejestru gruntów dla jedn. rej. G.(...) (k. 110-111).

Spadkodawczyni J. R. (2) zmarła w dniu 6 maja 1986 r. w S.. Przed śmiercią zamieszkiwała w S.. Spadkodawczyni nie sporządziła testamentu. W chwili śmierci spadkodawczyni pozostawiła po sobie męża- S. R. oraz dzieci: W. P., J. I., J. R. (1), W. R. oraz G. B., która zmarła w dniu 15 lutego 2012 r. pozostawiając dzieci: G. C., Z. C. i Z. B.. Innych dzieci spadkodawczyni nie miała. Żaden ze spadkobierców nie zrzekł się spadku po spadkodawczyni, nie odrzucił go, nie został uznany za niegodnego dziedziczenia. Nie toczyło się wcześniej postępowanie o stwierdzenie nabycia spadku po spadkodawczyni oraz nie sporządzono aktu poświadczenia dziedziczenia.

Dowód: odpisy skrócone aktu zgonu: J. R. (2) nr (...) (k. 8), G. B. nr (...) (k. 10), odpisy skrócone aktu małżeństwa: W. P., N. (...) (k. 101), J. N. (1) (...) (k. 12), G. C., nr (...) (k. 13), Z. C., nr (...) (k. 14), J. R. (1), nr. (...) (k. 103), odpisy skrócone aktu urodzenia: W. R. nr (...) (k. 15), J. N. (2) (...) (k. 16), Z. B., nr (...) (k. 17), decyzje Zastępcy Kierownika USC w M. z dnia: 30.05.2014 r. (k. 120) oraz z dnia 18.06.2014 r. (k. 121), zapewnienie spadkowe (k. 33/2).

W chwili otwarcia spadku po spadkodawczyni J. R. (2) w spadkowym gospodarstwie rolnym stale pracował jej mąż S. R. oraz dzieci: W. P., W. R. oraz J. R. (1). Na gospodarstwie tym siano zboże, sadzono ziemniaki, buraki, chowano zwierzęta gospodarskie. Wnioskodawczyni pozostała w domu rodzinnym, a W. R. oraz J. R. (1) wyprowadzili się, ale wciąż zamieszkiwali w S.. Zarówno wnioskodawczyni, jak i W. R. oraz J. R. (1) w chwili otwarcia spadku pracowali zawodowo. Wnioskodawczyni zatrudniona była w spółdzielni (...), z kolei W. R. pracował w przedsiębiorstwie (...) w W.. Prace w gospodarstwie rolnym wykonywali po powrocie z pracy oraz w dniach wolnych, podczas urlopów. Uczestnik J. R. (1) w chwili otwarcia spadku po J. R. (2) i S. R. pracował w G., ale wracał do domu w S. w piątek i przebywał do niedzieli. W czasie tym oraz podczas urlopu wykonywał konieczne prace w spadkowym gospodarstwie rolnym. J. I. oraz G. B. opuściły dom rodzinny po wyjściu za mąż i nie pracowały w spadkowym gospodarstwie rolnym w chwili śmierci spadkodawczyni. G. B. odwiedzała rodziców parę razy w ciągu roku, jednak nie wykonywała żadnych prac w spadkowym gospodarstwie rolnym ani żadnym innym. W chwili otwarcia spadku po J. R. (2) w spadkowym gospodarstwie rolnym nie pracowało również żadne z dzieci uczestniczki J. I., tj. uczestnicy: M. I., Z. I. oraz M. G., którzy w chwili otwarcia spadku byli pełnoletni, nie pracowali w żadnym innym gospodarstwie rolnym, nie mieli ukończonej szkoły rolniczej, kursów rolniczych oraz nie byli zaliczeni do I- grupy inwalidzkiej. Także córki G. B., a więc uczestniczki: G. C. i Z. C. w chwili śmierci J. R. (2) były pełnoletnie oraz nie pracowały stale w żadnym gospodarstwie rolnym, nie posiadały szczegółowych kwalifikacji do prowadzenia gospodarstwa rolnego, jak również nie były trwale niezdolne do pracy. Kwalifikacji do dziedziczenia gospodarstwa rolnego nie spełniał również syn G. Z. B..

Dowód: pisemne oświadczenia uczestników: J. I. (k. 32), M. I. (k. 51), Z. I. (k. 52), M. G. (k. 53), zeznania świadków: E. R. (k. 54/2), K. S. (k. 55), D. P. (k. 55/2), H. Z. (k. 56), zeznania wnioskodawczyni W. P. (k. 33/2, 78), zeznania uczestnika: W. R. (k. 78/2), częściowo zeznania uczestników: G. C. (k. 77/2), Z. C. (k. 77/2).

Spadkodawca S. R. zmarł w dniu 6 sierpnia 1990 r. w S., gdzie ostatnio stale zamieszkiwał. Spadkodawca nie sporządził testamentu. W chwili śmierci pozostawił po sobie dzieci: W. P., J. I., J. R. (1), W. R. oraz G. B.. Innych dzieci spadkodawca nie posiadał. Żaden ze spadkobierców nie zrzekł się spadku po spadkodawcy, nie odrzucił go, nie został uznany za niegodnego dziedziczenia. Nie toczyło się wcześniej postępowanie o stwierdzenie nabycia spadku po spadkodawcy oraz nie sporządzono aktu poświadczenia dziedziczenia.

Dowód: odpis skrócony aktu zgonu S. R., nr (...) (k. 9), G. B. nr (...) (k. 10), odpisy skrócone aktu małżeństwa: W. P., N. (...) (k. 101), J. N. (1) (...) (k. 12), odpisy skrócony aktu urodzenia: W. R. nr (...) (k. 15), J. N. (2) (...) (k. 16) zapewnienie spadkowe (k. 33/2).

W chwili śmierci S. R. w spadkowym gospodarstwie rolnym stale pracowali W. P., W. R. i J. R. (1), którzy zaprzestali prowadzenia spadkowego gospodarstwa rolnego dopiero w 2006 r. Córki spadkodawcy: J. I. oraz G. B. nie pracowały w gospodarstwie rolnym w chwili śmierci spadkodawcy. G. B. odwiedzała rodziców parę razy w ciągu roku, jednak nie wykonywała żadnych prac w spadkowym gospodarstwie rolnym ani żadnym innym. W chwili otwarcia spadku po S. R. w spadkowym gospodarstwie rolnym nie pracowało również żadne z dzieci uczestniczki J. I., tj. uczestnicy: M. I., Z.

I. oraz M. G., którzy w chwili otwarcia spadku byli pełnoletni, nie pracowali w żadnym innym gospodarstwie rolnym, nie mieli ukończonej szkoły rolniczej, kursów rolniczych oraz nie byli zaliczeni do I- grupy inwalidzkiej. Również córki G. B., a więc uczestniczki: G. C. i Z. C. w chwili śmierci S. R. były pełnoletnie oraz nie pracowały stale w żadnym gospodarstwie rolnym, nie posiadały szczegółowych kwalifikacji do prowadzenia gospodarstwa rolnego, jak również nie były trwale niezdolne do pracy. Kwalifikacji do dziedziczenia gospodarstwa rolnego nie spełniał wówczas również uczestnik Z. B..

Dowód: pisemne oświadczenia uczestników: J. I. (k. 32), M. I. (k. 51), Z. I. (k. 52), M. G. (k. 53), zeznania świadków: E. R. (k. 54/2), K. S. (k. 55), D. P. (k. 55/2), H. Z. (k. 56), zeznania wnioskodawczyni W. P. (k. 33/2, 78), zeznania uczestnika: W. R. (k. 78/2), częściowo zeznania uczestników: G. C. (k. 77/2), Z. C. (k. 77/2).

W. R. zmarł w dniu 28 września 2015 r. w S., gdzie ostatnio zamieszkiwał. Spadkodawca nie sporządził testamentu. Pozostawił po sobie: żonę E. R. oraz córkę K. Z.. Innych dzieci spadkodawca nie posiadał. Żaden ze spadkobierców nie zrzekł się spadku po spadkodawcy, nie odrzucił go, nie został uznany za niegodnego dziedziczenia. Nie toczyło się wcześniej postępowanie o stwierdzenie nabycia spadku po spadkodawcy oraz nie sporządzono aktu poświadczenia dziedziczenia.

Dowód: odpis skrócony aktu zgonu W. R. (k. 117), odpis skrócony aktu małżeństwa E. R., nr (...) (k. 102, 118), odpis skrócony aktu małżeństwa K. Z. (k. 119), zapewnienie spadkowe (k. 136/2).

Sąd jedynie częściowo dał wiarę zeznaniom uczestniczek: G. C. (k. 77) oraz Z. C. (k. 77/2), a to w zakresie, w jakim wskazane zeznania znajdowały potwierdzenie w pozostałym zgromadzonym w sprawie materiale dowodowym, uznanym za niewątpliwy. Sąd nie dał wiary zeznaniom uczestniczek w zakresie, w jakim podawały, iż ich matka- G. B. pracowała stale w spadkowym gospodarstwie rolnym, a z kolei W. P., W. R. oraz J. R. (1), z uwagi na wykonywanie pracy zarobkowej, nie pracowali we wskazanym gospodarstwie. Treść tych zeznań sprzeczna jest bowiem z zeznaniami nie tylko wnioskodawczyni i uczestnika W. R., ale również świadków K. S. (k. 55), D. P. (k. 55/2) oraz H. Z. (k. 56), którzy zeznali, iż w spadkowym gospodarstwie rolnym pracował S. R. wraz z dziećmi: W. P., J. R. (1) oraz W. R., a następnie po śmierci S. R.- same wskazane dzieci. Jednocześnie, żaden ze świadków nie widział, aby w gospodarstwie tym pracowała również G. B.. Godzi się wskazać, iż wskazani świadkowie są osobami obcymi wobec wnioskodawczyni i pozostałych uczestników, wobec czego nie posiadali interesu w zeznawaniu na korzyść poszczególnych uczestników, a przekazywali jedynie własne spostrzeżenia, a zeznania ich przy tym były spójne, logiczne i rzeczowe. Tymczasem, zeznania uczestniczek G. C. oraz Z. C. sprzeczne były również z zasadami doświadczenia życiowego, na których tle nie jest możliwe przyjęcie okoliczności wykonywania stałej pracy w spadkowym gospodarstwie rolnym przez osobę, która zamieszkuje w miejscowości odległej o ok. 80 km. od miejsca położenia gospodarstwa, a jej wizyty w domu rodzinnym były sporadyczne- ograniczały się do kilku w ciągu roku. Jednocześnie, wskazać należy, iż praca zawodowa wnioskodawczyni oraz W. R. i J. R. (1) nie była przeszkodą w wykonywaniu pracy na gospodarstwie rolnym, zwłaszcza biorąc pod uwagę okoliczność, iż spadkowe gospodarstwo rolne nie było znacznych rozmiarów, bowiem łączna powierzchnia to ok. 3 ha, a wskazane osoby dzieliły tą pracę między siebie. Wobec powyższego, Sąd we wskazanym zakresie odmówił wiarygodności zeznaniom uczestniczek G. C. oraz Z. C..

Sąd zważył, co następuje:

Stosownie do treści art. 681 k.p.c., jeżeli stwierdzenie nabycia spadku jeszcze nie nastąpiło i nie został sporządzony zarejestrowany akt poświadczenia dziedziczenia, postanowienie o stwierdzeniu nabycia spadku wydaje sąd w toku postępowania działowego, stosując właściwe przepisy.

Zgodnie z art. LI ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 roku – Przepisy wprowadzające kodeks cywilny (Dz. U. z 1964 r. Nr 16, poz. 94 z późn. zm.) do spraw spadkowych stosuje się prawo obowiązujące w chwili śmierci spadkodawcy. Wobec powyższego, w przedmiotowej sprawie, do dziedziczenia po każdym ze spadkodawców zastosowanie miały przepisy obowiązujące na chwilę ich śmierci.

Na podstawie przeprowadzonego postępowania dowodowego ustalono, iż żaden ze spadkodawców nie pozostawił testamentu, żaden ze spadkobierców nie zrzekł się dziedziczenia po spadkodawcach, nie odrzucił spadku ani nie został uznany za niegodnego dziedziczenia, wobec czego na gruncie niniejszej sprawy zastosowanie znajdują przepisy regulujące porządek dziedziczenia ustawowego.

Zgodnie z art. 926 § 1 k.c. powołanie do spadku wynika z ustawy albo z testamentu. Dziedziczenie ustawowe co do całości spadku następuje wtedy, gdy spadkodawca nie powołał spadkobiercy albo gdy żadna z osób, które powołał, nie chce lub nie może być spadkobiercą (§ 2). Stosownie zaś do brzmienia art. 931 § 1 k.c. do kręgu spadkobierców ustawowych w pierwszej kolejności powołane są do spadku dzieci spadkodawcy oraz jego małżonek; dziedziczą oni w częściach równych. Jednakże część przypadająca małżonkowi nie może być mniejsza niż jedna czwarta całości spadku. Wskazane przepisy w przytoczonym brzmieniu obowiązywały w chwili otwarcia spadku po każdym ze spadkodawców w niniejszej sprawie.

Sąd ustalił zgodnie z powyższymi przepisami, że do kręgu spadkobierców ustawowych po spadkodawczyni J. R. (2) należą: mąż S. R. w 5/20 częściach oraz jej dzieci: W. P., J. I., G. B., W. R. i J. R. (1)- po 3/20 części każde z nich. Z kolei, do kręgu spadkobierców ustawowych po spadkodawcy S. R. należą jego dzieci: W. P., J. I., G. B., W. R. i J. R. (1), którzy dziedziczą w 1/5 części każde z nich. Sąd ustalił również, iż spadkobiercami ustawowymi po spadkodawcy W. R. są: żona E. R. oraz córka- K. Z., które dziedziczą w 1/2 każda z nich. W związku z powyższym, Sąd orzekł jak w pkt. 1, 3 i 5 sentencji postanowienia.

Wobec tego, że w skład spadku po spadkodawcach wchodzi gospodarstwo rolne położone w S. i Ż., Sąd musiał orzec osobno, kto dziedziczy to gospodarstwo rolne i zbadać kwalifikacje spadkobierców do dziedziczenia zgodnie z art. 670 § 2 k.p.c., który znajduje w niniejszej sprawie zastosowanie na mocy art. 3 ust. 3 Ustawy z dnia 13 lipca 1990 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego (Dz.U. 1990 r., Nr 55, poz. 318). Jednocześnie, godzi się wskazać, iż obowiązujące w chwili otwarcia spadku po J. R. (2) i S. R. rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 28 listopada 1964 r. - w sprawie przenoszenia własności nieruchomości rolnych, znoszenia współwłasności takich nieruchomości oraz dziedziczenia gospodarstw rolnych, w § 2 ust. 2 przewidywało, iż do gospodarstwa rolnego zalicza się również lasy i grunty leśne oraz nieużytki należące do właściciela nieruchomości rolnych, jeżeli stanowią lub mogą stanowić z tymi nieruchomościami zorganizowaną całość gospodarczą. Również w obowiązującym obecnie art. 55³ k.c. uregulowano, iż za gospodarstwo rolne uważa się grunty rolne wraz z gruntami leśnymi. Z uwagi na powyższe, zarzut uczestników Z. B., G. C. i Z. C. w zakresie, iż działki wchodzące w skład spadku nie stanowią gospodarstwa rolnego z uwagi na charakter leśny lub łąkowy większości z nich, należało uznać za niezasadny.

W myśl obowiązującego w dniu 6 maja 1986 r. przepisu art. 1059 k.c., spadkobiercy dziedziczą z ustawy gospodarstwo rolne, jeżeli w chwili otwarcia spadku:

- 1) odpowiadają warunkom wymaganym dla nabycia własności nieruchomości rolnej w drodze przeniesienia własności albo
- 2) małoletni bądź też pobierają naukę zawodu lub uczęszczają do szkół, albo
- 3) są trwale niezdolni do pracy.

Z kolei, warunki o jakich mowa w pkt. 1 przytoczonego przepisu, określone zostały w art. 160 § 1 k.c. (w ówczesnym brzmieniu). Zgodnie z tym przepisem własność nieruchomości rolnej lub jej część może być przeniesiona na rzecz osoby fizycznej tylko wtedy, gdy nabywca stale pracuje w jakimkolwiek gospodarstwie rolnym bezpośrednio przy produkcji rolnej albo ma kwalifikacje do prowadzenia gospodarstwa rolnego, które zostały określone w Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 28 listopada 1964 r. - w sprawie przenoszenia własności nieruchomości rolnych, znoszenia współwłasności takich nieruchomości oraz dziedziczenia gospodarstw rolnych. Zgodnie ze wskazanym rozporządzeniem, przez kwalifikacje do prowadzenia gospodarstwa rolnego rozumiano wówczas ukończenie szkoły rolniczej, przysposobienia rolniczego lub uzyskanie tytułu kwalifikacyjnego w zawodach rolniczych.

Z kolei, stosownie do treści art. 1060 k.c. w brzmieniu obowiązującym na dzień śmierci spadkodawczyni, w granicach określonych w art. 931 § 2 wnuki spadkodawcy, które w chwili otwarcia spadku odpowiadają warunkom przewidzianym w art. 1059 pkt 1 i 2, dziedziczą gospodarstwo rolne także wtedy, gdy ich ojciec lub matka nie mogą gospodarstwa dziedziczyć dla braku warunków przewidzianych w art. 1059. Przepis ten stosuje się odpowiednio do dalszych zstępnych.

W ocenie Sądu, w dacie śmierci spadkodawczyni J. R. (2) kwalifikacje do dziedziczenia spadkowego gospodarstwa rolnego mieli jedynie: mąż spadkodawczyni- S. R. oraz dzieci: W. P., W. R. i J. R. (1), spełniający przesłankę z art. 1059 pkt 1 k.c. w zw. z art. 160 § 1 pkt 1 k.c. stale pracując w przedmiotowym gospodarstwie rolnym. Okoliczność, iż dziedziczące gospodarstwo rolne dzieci spadkodawczyni były zatrudnione jednocześnie gdzie indziej, nie pozbawia ich możliwości dziedziczenia tego gospodarstwa, bowiem jak zostało wykazane, spadkobiercy ci wykonywali potrzebne prace w gospodarstwie po pracy, jak i w czasie wolnym, wykorzystując w tym celu urlopy. Nadto, dzielili się między sobą wskazanymi pracami, wobec czego nie wymagały one stałej obecności wszystkich spadkobierców jednocześnie w spadkowym gospodarstwie. Nadto, jak wskazuje się w orzecznictwie, wykonywanie pracy zawodowej poza gospodarstwem rolnym nie jest przeszkodą w dziedziczeniu tego gospodarstwa, jeśli tylko praca spadkobiercy w gospodarstwie spadkowym nie miała charakteru tylko dorywczego, a miejsce zamieszkania spadkobiercy znajdowało się na terenie gminy, do której należała wieś położenia gospodarstwa spadkowego (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 06.08.2014 r., sygn. akt I CSK 579/13, LEX nr 1532779).

Sąd uznał również, że kwalifikacji do dziedziczenia spadkowego gospodarstwa rolnego nie miały J. I. oraz G. B.. Jak bowiem wynika z samego oświadczenia uczestniczki J. I. (k. 32) w dacie śmierci spadkodawczyni nie pracowała ona w żadnym gospodarstwie rolnym i nie miała ukończonych kursów rolniczych, nie spełniała również innych kwalifikacji. Ponadto, żadne z trójki dzieci uczestniczki J. I., tj.: M. I., Z. I. oraz M. G. nie odpowiadało warunkom wymaganym dla nabycia własności nieruchomości rolnej, nie byli w chwili otwarcia spadku niepełnoletni, nie pracowali na żadnym gospodarstwie rolnym, nie byli zaliczeni do I grupy inwalidzkiej, nie mieli również ukończonych żadnych szkół i kursów w zawodach rolniczych. Sąd przyjął powyższe okoliczności za bezsporne.

Spornym natomiast było, czy G. B. spełniała kwalifikacje do dziedziczenia spadkowego gospodarstwa rolnego. Uczestnicy G. C., Z. C. i Z. B.- dzieci G. B., utrzymywały, iż ich matka spełniała warunek stałej pracy w spadkowym gospodarstwie rolnym, bowiem pomimo zamieszkiwania w odległości ok. 80 km od spadkowego gospodarstwa rolnego, podczas wizyt pracowała w tym gospodarstwie. Sąd uznał, iż wskazane twierdzenia były odosobnione na tle zgromadzonego materiału dowodowego, bowiem świadkowie zeznający w sprawie jednoznacznie zeznali, iż nie widzieli, aby G. B. w tym gospodarstwie pracowała, przyjeżdżała do domu rodzinnego jedynie w odwiedziny kilka razy w roku. Z uwagi na powyższe, brak był podstaw do uznania, aby G. B. spełniała wymóg stałej pracy w gospodarstwie rolnym. Nie zostało również wykazane, aby spełniała inne warunki do dziedziczenia gospodarstwa rolnego. Równocześnie, brak było podstaw do przyjęcia, aby wskazane warunki spełniały dzieci G. B.. Z uwagi na powyższe, należało przyjąć, iż spadkowe gospodarstwo rolne nabyli: S. R., W. P., W. R. i J. R. (1) w 1/4 części każde z nich.

Powyższe rozważania odnieść należy również do analizy w zakresie dziedziczenia gospodarstwa rolnego po spadkodawcy S. R., bowiem wskazane przepisy w powyższym brzmieniu obowiązywały również w chwili otwarcia spadku po spadkodawcy S. R., a więc w dniu 6 sierpnia 1990 r. Jednocześnie, z uwagi na przytoczone wyżej okoliczności, które były aktualne również w chwili otwarcia spadku po S. R., Sąd uznał, iż warunki do dziedziczenia spadkowego gospodarstwa rolnego spełniali jedynie wnioskodawczyni- W. P., W. R. i J. R. (1)- dzieci S. R., którzy wskazane gospodarstwo rolne nabyli w 1/3 części każde z nich.

Z uwagi na powyższe, Sąd orzekł jak w pkt. 2 i 4 sentencji postanowienia.

Z uwagi, iż w chwili śmierci spadkodawcy W. R., tj. w dniu 28 września 2015 r., nie obowiązywały już przepisy dotyczące szczególnego porządku dziedziczenia gospodarstw rolnych, nie było konieczne osobne orzekanie w tym zakresie.